

บทที่ 8

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การศึกษาเทคนิคการจัดการเรียนการสอนของครู : กรณีศึกษาครูที่ได้รับรางวัลพระราชทานในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเทคนิคการจัดการเรียนการสอน พฤติกรรมการสอน และศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการได้รับรางวัลของครูที่ได้รับรางวัลพระราชทาน ระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยในรูปพหุกรณีศึกษา (Multi-Case Studies) ในระบบการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยกลุ่มตัวอย่างของการวิจัย ได้แก่ ครูที่ได้รับรางวัลพระราชทาน ผู้บริหารโรงเรียนหรือหัวหน้าหมวดวิชา เพื่อนครู นักเรียนและกรรมการสถานศึกษา การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ผู้วิจัยเข้าไปศึกษาในสถานที่ศึกษา มีทั้งหมด 3 โรงเรียนที่ครูรางวัลพระราชทานปฏิบัติงาน โดยการสังเกต การสัมภาษณ์ การบันทึกภาคสนามและการวิเคราะห์เอกสาร การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ใช้การวิเคราะห์แบบอุปนัยและนำเสนอข้อมูลโดยการพรรณนา ผู้วิจัยใช้ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลในสถานที่ศึกษาประมาณ 7 เดือน คือตั้งแต่วันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2550 ถึงวันที่ 31 สิงหาคม 2550

สรุปผลการวิจัย

สถานที่ศึกษารั้งนี้ มี 3 โรงเรียน ได้แก่

1. โรงเรียนสตรีพัฒนศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี
โรงเรียนสตรีพัฒนศึกษา “หะยีนิเซาะ อาเก็บอูไร-บ่าเพ็ญ” ตั้งอยู่เลขที่ 162 หมู่ที่ 3 ตำบลตันหยงลูโละ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี จัดตั้งเมื่อวันที่ 29 กันยายน พ.ศ.2509 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี เขต1 เปิดสอนตั้งแต่ระดับช่วงชั้นที่ 3 ถึงระดับช่วงชั้นที่ 4 รหัสไปรษณีย์ 94000 โทรศัพท์ 0-7341-3238 โทรสาร 0-7341-7118 มีประวัติใช้เป็นสถานศึกษาในชุมชนที่ยาวนานและได้ปรับระบบใหม่ตามนโยบายของรัฐ ปัจจุบันบริหารงานโดย นางนอียะห์ บารู เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก มีนักเรียนทั้งสิ้น 310 คน รับเฉพาะนักเรียนสตรี เปิดสอนด้านวิชาสามัญและวิทยาศาสตร์ ตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่1-6 มีบุคลากรรวมทั้งสิ้น 26 คน

2. โรงเรียนพัฒนาอิสลาม อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี

โรงเรียนพัฒนาอิสลาม ตั้งอยู่บ้านเลขที่ 32 หมู่ที่ 1 ตำบลบาราเฮาะ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 94000 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานีเขต1 กระทรวงศึกษาธิการ รู้จักในนาม “ปอเนาะเบรอ โตะนาฮุน” อดีตเป็นสถาบันการสอนศาสนาอิสลามที่เก่าแก่และมีชื่อเสียงสถาบันหนึ่งในปัตตานี ซึ่งมีนายฮัจยีมุฮัมหมัดนุร เป็นผู้ก่อตั้ง ปัจจุบันมีนักเรียนทั้งหมด 814 คน ครูสอนวิชาศาสนา 23 คน และครูสามัญ 28 คน

3. โรงเรียนครุศาสตร์วิทยา อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี

โรงเรียนครุศาสตร์วิทยา ตั้งอยู่เลขที่ 265 ถนนท่าเสด็จ ตำบลตะลุบัน อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี สังกัดสำนักพื้นที่การศึกษาปัตตานีเขต 3 จัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2484 โดยนายหะยีอับลูเลาะ ต่าซู ในลักษณะปอเนาะหรือสำนักอิสลามศึกษาชื่อ "ปอเนาะสะพานม้า" มีบุคลากร เป็นครูศาสนาจำนวน 94 คน ครูสามัญ 139 คน จำนวนนักเรียนทั้งหมด 4,262 คน

เทคนิคการจัดการเรียนการสอนและพฤติกรรมการสอนของครูที่ได้รับรางวัล

พระราชทาน

1. ครูมีจิตวิญญาณของความเป็นครู พุ่มเทให้กับงานและเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียนในการประพฤติปฏิบัติตน

จากการศึกษาโดยการสังเกตและการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยพบว่าคุณลักษณะสำคัญของครูรางวัลพระราชทาน คือการมีความเป็นครูอย่างแท้จริง สังเกตได้จากความเป็นกัลยาณมิตรที่ครูรางวัลพระราชทานมีให้กับนักเรียน ได้แก่ การมีความเมตตากรุณา แนะนำ เอาใจใส่ ช่วยเหลือ เป็นกันเองกับนักเรียน เป็นที่พึ่งของนักเรียนได้

2. ครูมีความเข้าใจในพฤติกรรมและธรรมชาติของเด็กแต่ละบุคคล

ครูรางวัลพระราชทานมีความเข้าใจในพฤติกรรมและธรรมชาติของผู้เรียน สังเกตได้จากกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับเนื้อหาวิชาที่สอนและระดับความสามารถและพัฒนาการของผู้เรียน

3. ครูมีความรอบรู้ในเนื้อหาที่สอน มีการวางแผนและเตรียมการสอนล่วงหน้า

จากการศึกษา พบว่าครูรางวัลพระราชทานทั้ง 5 คน มีความสามารถด้านการสอน มีการจัดเตรียมการสอนล่วงหน้าเป็นอย่างดี โดยใช้ประสบการณ์ของตนเองเป็นสำคัญและจากการสังเกตการสอนและการศึกษาเอกสารจากโครงสร้างของหลักสูตร การกำหนดโครงการสอนรายภาคเรียนและแผนการจัดการเรียนรู้ ครูรางวัลพระราชทานมีการจัดเตรียมการสอนล่วงหน้า โดยในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยส่วนใหญ่ จะแบ่งการสอนออกเป็น 3 ชั้น คือ ชั้นนำเข้าสู่

บทเรียน ขึ้นการสอน และขึ้นสรุปและประเมินผล โดยแต่ละขั้นมีรายละเอียดในการดำเนินการที่แตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เนื้อหาและประเภทของกิจกรรมและวิชาสอนที่แตกต่างกัน บางเนื้อหาที่มีการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ เช่น วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของครูเวสสะ บูรณาการกับวิชาภาษาไทยของครูสิริ

4. ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย เพื่อสร้างความสนใจของนักเรียน
การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนก็จะมีวิธีการสอนที่แตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับเนื้อหา กิจกรรมและความแตกต่างระหว่างบุคคล ครูรางวัลพระราชทานพยายามปรับใช้กิจกรรมตามความเหมาะสมกับเนื้อหาและผู้เรียน

5. ครูมีสื่อการสอนที่หลากหลาย ท่าง่ายและสอดคล้องกับบทเรียน
ครูรางวัลพระราชทานวิธีการเลือกใช้สื่อเพื่อให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาที่ใช้สอน และเน้นการใช้วัสดุที่หาได้ง่ายในท้องถิ่น

6. ครูจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้
ครูรางวัลพระราชทานไม่เน้นให้นักเรียนเรียนเฉพาะในห้องเรียนเท่านั้น พยายามเปลี่ยนบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ เช่น การเรียนรู้รอบบริเวณโรงเรียน การนำนักเรียนศึกษานอกสถานที่

7. ครูใช้วิธีการวัดและประเมินผลนักเรียนอย่างหลากหลายและเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมิน

การวัดและประเมินผลตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ส่วนใหญ่จะใช้วิธีการประเมินอย่างหลากหลาย เช่น การสังเกตพฤติกรรมภายในชั้นเรียน ประเมินการทำงานของนักเรียนทั้งแบบเดี่ยวและแบบรายกลุ่ม การประเมินจากผลงาน การประเมินจากแบบทดสอบ เน้นให้มีการประเมินร่วมกันระหว่างครูกับผู้เรียน เปิดโอกาสให้นักเรียนประเมินตนเองและประเมินกันเองเป็นการประเมินผู้เรียนในภาพรวม

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูรางวัลพระราชทานเน้นการจัดกิจกรรมที่หลากหลายตามความสนใจของนักเรียน เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการสอน สื่อการสอนเน้นวัสดุหาง่ายแต่ใช้ประโยชน์ได้หลายกิจกรรม มีการสร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียนและใช้เทคนิคการเสริมแรงจูงใจให้นักเรียนอยากเรียนอยากทำกิจกรรมร่วมกับครู

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการได้รับรางวัลพระราชทาน

แบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

1. ปัจจัยภายใน

เป็นปัจจัยที่เกิดจากตัวครูที่ได้รับรางวัลพระราชทานเอง ได้แก่ประสบการณ์ใน

การทำงาน เป็นผู้ที่มีความสามารถเฉพาะตัวด้านการสอน การเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบและทุ่มเท ต่องาน การมีเวลาให้กับงานมาก สามารถจัดสรรเวลาได้อย่างเหมาะสม เป็นผู้ที่มีความใฝ่รู้และ พัฒนางานอย่างต่อเนื่อง เป็นผู้มีความซื่อสัตย์และจรรยาบรรณของความเป็นครู เป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ และมีความเป็นกัลยาณมิตร ปัจจัยภายในที่สำคัญที่สุด คือ การเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบและทุ่มเท ต่องาน

2. ปัจจัยภายนอก

ปัจจัยภายนอก ได้แก่ ผู้บริหาร โรงเรียนมีทัศนคติที่ดี สนับสนุนและให้การยอมรับ เพื่อนร่วมงานยอมรับและให้ความร่วมมือ และ ครอบครัวให้การสนับสนุน ปัจจัยภายนอกที่สำคัญ ที่สุด คือ ผู้บริหาร โรงเรียนมีทัศนคติที่ดี สนับสนุนและให้การยอมรับ

อภิปรายผล

จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่าครูรางวัลพระราชทานมีเทคนิคการจัดการเรียนการสอน และพฤติกรรมการสอนที่เหมาะสมควร ได้รับการยกย่องให้เป็นแบบอย่างดังต่อไปนี้

1. ครูมีจิตวิญญาณของความเป็นครู ทุ่มเทให้กับงานและเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับ นักเรียนในการประพฤติตนปฏิบัติตน

ครูมีจิตวิญญาณของความเป็นครู เป็นกัลยาณมิตรต่อเด็ก เป็นแบบอย่างที่ดี เป็นที่ พึ่ง มีความเมตตา กรุณา ดูแล และให้คำแนะนำที่มีประโยชน์ สอดคล้องกับอนุกรรมการการปฏิรูป การเรียนรู้ คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543) ที่กล่าวไว้ว่า ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียน ควรมีลักษณะเป็นกัลยาณมิตรที่ช่วยเหลือเกื้อกูล ห่วงใย มีกิจกรรมร่วมกันในกระบวนการเรียนรู้ และครูควรเป็นกัลยาณมิตรและทำให้ผู้เรียนรู้สึกว่าครูคือเพื่อนที่ช่วยเหลือเขาได้ในทุกเรื่องและ สอดคล้องกับงานวิจัยของคณิตา นิจจรัลกุล (2543: 90) ได้ศึกษาปัจจัยและยุทธศาสตร์การสอนของ ครูภาษาไทยดีเด่นของกรมมัธยมศึกษาตอนต้นใน 14 จังหวัดภาคใต้ พบว่า ครูภาษาไทยดีเด่นด้าน จรรยาบรรณวิชาชีพครู ไม่แสวงหาผลประโยชน์อันเป็นอามิสสินจ้างจากศิษย์ในการปฏิบัติหน้าที่ ตามปกติและไม่ใช้ศิษย์กระทำการใดๆเพื่อเป็นการหาประโยชน์แก่ตน โดยมีขอบมีระดับมากที่สุด ร้อยละ 93.3

2. ครูมีความเข้าใจในพฤติกรรมและธรรมชาติของเด็กแต่ละบุคคล

ครูรางวัลพระราชทานมีความเข้าใจในพฤติกรรมตามธรรมชาติของเด็ก ซึ่งเป็นวัยที่กำลังก้าวสู่วัยรุ่นที่ต้องการแสดงออกและการเป็นที่ยอมรับ สอดคล้องกับที่ สุชา จันทร์เอม (2536) กล่าวไว้ว่า เด็กวัยนี้ต้องการแสดงออกและการยอมรับจากกลุ่ม

3. ครูมีความรอบรู้ในเนื้อหาที่สอน มีการวางแผนและเตรียมการสอนล่วงหน้า

ครูรางวัลพระราชทานมีการวางแผนและเตรียมการสอนล่วงหน้า โดยมี การกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ความคิดรวบยอด เนื้อหา กิจกรรม สื่อการสอน และการวัดและประเมินผลในแต่ละคาบเรียน สอดคล้องกับวัฒนาพร ระวังทุกข์ (2542) ที่กล่าวไว้สรุปได้ว่า ในการจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอนต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักในการจัดทำแผนการสอน เริ่มตั้งแต่สามารถวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อกำหนดกรอบการจัดการเรียนการสอน สามารถกำหนดโครงสร้างการสอน อันจะนำไปสู่การจัดทำรายละเอียดขององค์ประกอบต่างๆของแผนการสอนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

4. ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย เพื่อสร้างความสนใจของนักเรียน

กิจกรรมการเรียนการสอนที่ครูรางวัลพระราชทานจัดให้เด็กมีหลากหลาย เช่น การใช้เกม การถาม-ตอบ การอภิปรายกลุ่ม การแก้ปัญหา การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ฯลฯ สอดคล้องกับอรรถัย มูลคำและคณะ(2543)ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางมีอย่างหลากหลาย เด็กแต่ละคนสามารถเรียนรู้ได้ดีในวิธีการที่แตกต่างกัน ดังนั้นการให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมอย่างหลากหลายจึงเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างเท่าเทียมกัน

5. ครูมีสื่อการสอนที่หลากหลาย ท่าง่ายและสอดคล้องกับบทเรียน

สื่อที่ครูรางวัลพระราชทานใช้เป็นสื่อที่สร้างขึ้นเองจากวัสดุที่หาง่ายในท้องถิ่น ทำให้สามารถสร้างสื่อได้อย่างหลากหลายและยังเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดหา จัดทำ ใช้และดูแลรักษา สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ(2541) ที่ว่า การใช้สื่อประกอบการเรียนและเข้าใจทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ครูจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Renold (1998: 50) ได้ศึกษาองค์ประกอบสำคัญในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพในสหราชอาณาจักร โดยศึกษาคุณลักษณะครูที่มีประสิทธิภาพและองค์ประกอบสำคัญของโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ พบว่าครูควรใช้สื่อหลากหลาย

ให้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่างๆ สอนโดยยึดหลักความแตกต่างระหว่างบุคคล ไม่ใช่สอนตามหนังสือ

6. ครูจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้

ครูรางวัลพระราชทานไม่เน้นการเรียนการสอนเฉพาะในห้องเรียน บางครั้งไปเรียนในห้องสมุด เรียนและทำกิจกรรมในสวนของโรงเรียน พานักเรียนศึกษานอกสถานที่ ขึ้นอยู่กับกิจกรรมและเนื้อหาที่สอน สอดคล้องกับคณะกรรมการการปฏิรูปการเรียนรู้ คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ(2543) ที่กล่าวว่า การเรียนการสอนไม่จำเป็นต้องจำกัดตัวอยู่ในพื้นที่ห้องสี่เหลี่ยม เพราะจะทำให้ผู้เรียนรู้สึกเครียดกับบรรยากาศ พยายามเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สัมผัสกับสิ่งแวดล้อมนอกห้องเรียน เด็กๆจะได้เคลื่อนไหวและเรียนรู้ไปพร้อมกันและสอดคล้องกับงานวิจัยของ Romine (1974 : 139-143) ทำการวิจัยเกี่ยวกับบรรยากาศการสอนที่ดี ผลการวิจัยพบว่า บรรยากาศการสอนที่ดีที่ทำให้การสอนมีประสิทธิภาพ คือ ด้านบุคลิกภาพของครูผู้สอน ด้านการจัดและการเตรียมการสอน ด้านผลการสอนที่ผู้เรียนได้รับ ด้านการเสนอเนื้อหา ด้านการประเมินผลและด้านการช่วยเหลือผู้เรียน

7. ครูใช้วิธีการวัดและประเมินผลนักเรียนอย่างหลากหลายและเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมิน

ครูรางวัลพระราชทานมีวิธีการวัดและประเมินผลนักเรียนอย่างหลากหลาย ทั้งการสังเกตพฤติกรรมภายในชั้นเรียน การสังเกตจากการทำกิจกรรมทั้งแบบรายบุคคลและแบบกลุ่ม การประเมินจากผลงาน การประเมินจากแบบทดสอบและเปิดโอกาสให้มีการประเมินร่วมกันภายในชั้นเรียน สอดคล้องกับคณะกรรมการการปฏิรูปการเรียนรู้ คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ(2543) ที่กล่าวว่า ครูควรเลือกใช้เทคนิคและเครื่องมือในการประเมินที่หลากหลายเหมาะสมกับวัตถุประสงค์และเกณฑ์ในการประเมิน

จากการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการได้รับรางวัลพระราชทาน ผู้วิจัยพบว่า การที่ครูรางวัลพระราชทานมีเทคนิคและพฤติกรรมการสอนดังกล่าวนี้ได้เนื่องมาจากปัจจัยภายในที่เกิดจากตัวครูที่ได้รับรางวัลพระราชทานที่สำคัญ คือ การเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบและทุ่มเทต่องาน สอดคล้องกับงานวิจัยของคณิตา นิจรัถกุล(2543: 92) พบว่าครูภาษาไทยดีเด่นมีความเสียสละ เป็นผู้ใช้เวลาให้กับงานสอน เสียสละกำลังกายและกำลังทรัพย์

และปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อการได้รับรางวัลพระราชทานที่สำคัญที่สุด คือ ผู้บริหารโรงเรียนมีทัศนคติที่ดี สนับสนุนและให้การยอมรับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วราศิริ

วงศ์สุนทร (2543:201) ที่พบว่าปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อรูปแบบและพฤติกรรมการสอน ได้แก่ ผู้บริหาร โรงเรียนมีทัศนคติที่ดี สนับสนุนและให้การยอมรับ เพื่อนร่วมงานยอมรับและให้ความร่วมมือ และ ครอบครัวเป็นแบบอย่างที่ดี

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับโรงเรียน

1. โรงเรียนจึงควรมีการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ เพื่อให้ครูในโรงเรียนมีโอกาสสนิทสนมกับครูรางวัลพระราชทานมากยิ่งขึ้น ควรมีการจัดอบรมเกี่ยวกับเทคนิคการจัดการเรียนการสอนและการผลิตสื่อภายในโรงเรียน โดยให้ครูรางวัลพระราชทานเป็นวิทยากรร่วมกับวิทยากรภายนอกร่วมบรรยายด้วยอย่างสม่ำเสมอ

2. มีการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างเป็นระยะ เพื่อให้ครูเกิดการตื่นตัวในการสอนอยู่เสมอ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาคูที่ได้รับรางวัลพระราชทานในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในลักษณะเดียวกันนี้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อให้ได้องค์ความรู้ในภาพรวมที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้กับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดอื่นๆ